

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van **Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink**

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's Gravenhage; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Ds A. Ringnalda, Soerabaja; Ds J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dordrecht; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Volkenbond en Ontwapening in 1930.
— Uit de Schrift: Luc. 2:38. — Kerkelijk Leven. — Literatuur en Kunst. — Muzikale Kroniek. — Pop. Wet. Schetsen. — Vragen van Jongeren. — Uit de Historie. — Rondom het Zakenleven. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

VOLKENBOND EN ONTWAPENING IN 1930.

Het begint vervelend te worden. Reeds sedert 10 jaar is de Volkenbond bezig met de voorbereiding van de internationale beperking van wapenening. Maar het blijft bij voorbereiding. Na verschillende andere commissies is gedurende de laatste 4½ jaar de Voorbereidende Commissie voor de Ontwapeningsconferentie¹⁾ daarmee belast. Hier en daar begint zich ongeduld te vertoonen; vooral in de landen, die in de beperking en vermindering van wapenening reeds het verst zijn voortgeschreden. Tegenover den tragen gang beroept men zich op de in 1919 opgewekte verwachtingen en aangegane verbintenissen. Men beroept zich op de erkenning in het grondverdrag van den Volkenbond, dat het behoud van den vrede de vermindering der nationale wapeningen eischt tot het minimum, dat verenigbaar is met nationale veiligheid en de handhaving van internationale verplichtingen door gemeenschappelijk optreden.

Bovendien beroept Duitsland zich telkens weer op de inleiding van deel V van het vredesverdrag van Versailles, waar Duitsland „ten einde de voorbereiding van een algemeene beperking van wapenening van alle volken mogelijk te maken” de in het vredesverdrag aangegeven beperking van wapenening aanvaardt.

Een dubbele verbintenis alzoo der Staten om tot beperking over te gaan.

In de Voorbereidende Commissie, welke aan het einde van 1930 gedurende 5 weken voor het laatst is bijeen geweest, kan men (de sovjet-manoeuvres nu maar terzijde gelaten) drieërlei richting onderscheiden.

In de eerste plaats is er een streven om aan de bepalingen van het Volkenbondsverdrag op onbekrompen wijze uitvoering te geven. Dat streven komt dikwijls tot uiting in het optreden van de delegaties van Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, en beheerscht ook, om nog deze twee te noemen, de houding van Zweden en Nederland. Het is het aangewezen standpunt voor landen, wier verhouding tot andere staten den vrede niet in gevaar brengt en die alles te duchten hebben van den voortgezeten wapeningswedstrijd en het oorlogsgevaar, dat daarin gelegen is.

In het Volkenbondsverdrag en in het Vredesverdrag van Versailles vindt men ook de kiemen van een ontwikkeling in andere richting. Men kan zeggen, dat de vredesverdragen voor een goed deel het vraagstuk van de beperking van wapenening beheerschen. De bestaande orde van zaken in Europa en in de wereld berust op deze verdragen. De inleiding van het Volkenbondsverdrag moge internationale verhoudingen eischen gegrond op gerechtigheid en eer, het feit blijft, dat de regelingen der vredesverdragen haar oorsprong danken aan de overmacht der overwinnaars. Zij nemen daaruit haar oorsprong en zijn daarvan voor haar voortbestaan afhankelijk. Terwijl groote naties terecht of ten onrechte de overtuiging hebben, dat de tegenwoordige staat van zaken op tal van punten met de eischen der gerechtigheid in strijd is, be-roepen andere staten zich op de onschendbaarheid van verdragen en op den eisch van het behoud van den vrede. Duitslands klachten over den Poolischen corridor, Hongarië's ontevredenheid met zijn grenzen, Italië's expansiezucht leveren uiterst moeilijke vraagstukken op. Door de staten, tegen welke die strevingen moeten geacht worden gericht te zijn, wordt het bestaan van vraagstukken niet

eens erkend. Een rechtsgang voor het oplossen van dergelijke vraagstukken ontbreekt ten eenenmale en is schier niet denkbaar. Het gevolg daarvan is, dat in de aangeduide gezindheden een gevaar voor den vrede en de veiligheid wordt gezien en dat zij voor de beperking van wapenening een van de grootste struikelblokken opleveren.

Rechtstreeks worden zulke vraagstukken veelal in den Volkenbond niet besproken; maar, al wordt er niet van gesproken, er wordt wel aan gedacht. Ter sprake komen zij in meer algemeene termen, speciaal in den vorm van het bekende verband tusschen ontwapening en veiligheid, waarvan, gelijk de Amerikaansche gedelegeerde Gibson opmerkte, voortdurend de schaduw over de beraadslagingen hing. Een aanknoopingspunt daarvoor geeft reeds de aangehaalde bepaling van het grondverdrag van den Volkenbond, waar sprake is van het minimum der wapenening, dat met de nationale veiligheid verenigbaar is. Frankrijk in de eerste plaats is het, dat daarop telkens terug komt.

Een geheel andere is de houding van Duitsland tegenover het ontwapeningsvraagstuk. Met een beroep op het vredesverdrag vordert het de voormalige geallieerden op om het Deutsche ontwapeningsvoorbeeld te volgen en herinnert hen aan de verplichting daartoe, die zij hebben op zich genomen.

Tegenover de begeerte naar behoud van veiligheid van de thans welbewapende staten stelden Duitsland en Bulgarije in de Voorbereidende Commissie de vraag, of ook zij op veiligheid niet aanspraak konden maken. In hoeverre de Fransche twijfel aan de realiteit van de ontwapening van Duitsland gegrond is, kan hier daargelaten blijven. Al zou het Fransche wantrouwen gerechtvaardigd zijn, de ontwapening der overwonnen staten blijft een factor van betekenis in het vraagstuk der internationale wapeningsbeperking. Lord Cecil schreef dezer dagen terecht, dat de bepalingen van het vredesverdrag over ontwapening vroeg of laat zullen moeten worden geannuleerd. Een duurzame ongelijkheid van wapenening op grond van dat verdrag kan niet de grondslag van stabiele verhoudingen zijn. Een staatkunde aan de zijde van de overwinnaars, die gebaseerd is op het voortbestaan hunner overmacht tegenover de ontwapende staten, is een politiek van een dag, die de toekomst uit het oog verliest. Daartegenover is het verklaarbaar, dat van Deutsche zijde reeds stemmen zijn vernomen, ook van verantwoordelijke staatslieden, die verklaarden, dat wanneer de overwinnaars hun beloften van ontwapening niet nakomen, ook voor Duitsland het oogenblik zal komen, waarop het zich van zijn verplichtingen ontslagen zal kunnen gaan achten. In dat licht bezien krijgt het Deutsche drijven naar internationale ontwapening onder beroep op bestaande overeenkomsten tegelijk het karakter van een in gebreke stelling, ten einde tot ontbinding van die overeenkomsten te komen. Het is een aandrang op ontwapening der anderen, waarachter als alternatief de mogelijkheid van herbewapening van Duitsland kan verscholen liggen.

Het onvermoeide aandringen op spoed van Deutsche zijde, overeenstemmende met den wensch van verschillende andere mogendheden, is niet geheel zonder resultaat gebleven. De Vergadering van den Volkenbond in September 1930 heeft bepaald dat de Voorbereidende Commissie in November voor het laatste zou bijeenkomen en de voorbereiding der Ontwapeningsconferentie zou beëindigen. Zulks is dan ook geschied en de datum van bijeenroeping der Conferentie is nu nog slechts een kwestie van maanden. Vermoedelijk zal zij in de eerste maanden van 1932 bijeenkomen.

De Voorbereidende Commissie heeft een schema voor een ontwapeningsverdrag samengesteld, dat als grondslag voor de werkzaamheden der Conferentie zal kunnen dienen. Over dat schema zijn in November een reeks van beslissingen genomen, veelal met meerderheid van stemmen van de on-

geveer 25 delegaties, die aan de werkzaamheden der Commissie deelnamen. In dat schema vindt men de methodes, die voor de beperking door de Commissie zijn aanvaard; cijfers, die de beperking voor de verschillende Staten aangeven, vindt men er niet in. Die zal de Conferentie moeten vaststellen.

De Ontwapeningsconferentie is in zicht! Dat is het resultaat, dat 1930 in den Volkenbond voor de wapeningsbeperking gebracht heeft. 1931 zal zich nu met de verdere voorbereiding en de organisatie moeten bezig houden. Men denke over die voorbereiding niet gering. In plaats van een paar dozijn staten, gelijk in de Voorbereidende Commissie, zullen vermoedelijk een 60-tal staten ter Conferentie vertegenwoordigd zijn. Zij zal zich niet alleen met methodes, maar ook met cijfers hebben bezig te houden. Afgaande op wat de Vlootconferentie te Londen heeft te zien gegeven, mag men zeer belangrijke delegaties verwachten; belangrijk door rang en aantal harer leden. Waar zoo groote beslissingen staan genomen te worden, mag men de komst van vele Ministers tegemoet zien, waarbij niet alleen aan de departementen van Buitenlandse Zaken, maar ook van Oorlog, Marine, Luchtvaart en Koloniën te denken is. Van de groote mogendheden mogen delegaties van wel 200 à 300 man worden verwacht; want deskundigen op elk gebied wil men bij de hand hebben. Met inbegrip van de pers zal de Conferentie zeker 3000 tot 5000 menschen bijeen brengen. Men vraagt zich reeds af, of zij te Genève zijn onder te brengen, of in de onmiddellijke omgeving der stad delegaties kwartier zullen kunnen vinden, dan wel of een andere stad (Weenen?) zal moeten worden gekozen. Het spreekt vanzelf, dat de organisatie van het Secretariaat en van den huishoudelijken dienst van zulk een Conferentie ook zorgvuldig moeten worden voorbereid.

Er is geen reden om de Conferentie met optimisme tegemoet te zien. Geen staat wil zijn huidige machtspositie zien afnemen. De beraadslagingen van de Voorbereidende Commissie spelen niet veel goeds. Er was geen meerderheid in de Commissie te vinden om in de beperking de bestaande legeruitrustingen te betrekken, noch om het jaarlijks bij de legers in te lijven contingent te beperken. Daartegen verzet zich, gelijk herhaaldelijk werd aangevoerd, de eisch der democratie, die gelijkheid van militaire lasten voor allen verlangt.

Voor het leger in vredetijd onder de wapenen zal het verdrag voor iederen staat een maximum inhouden. Evenzoo voor den eersten oefentijd der dienstplichtigen; met dien verstande evenwel, dat de jaren waarin, ten gevolge van het geringe geboortental gedurende den oorlog, slechts kleine lichten kunnen worden ingelijfd, de dienstdiër lichten mag worden verlengd, om het leger niet beneden zijn normale vredessterkte te doen dalen. Ook beperking van het voor militaire doeleinden uit te geven bedrag voorziet het ontwerp-conventie; wanneer men intusschen bedenkt, dat het jaarlijks in te lijven aantal soldaten gelijk moet blijven, is niet te verwachten, dat deze budgetaire limitatie tot een werkelijke vermindering van wapenening zal leiden.

Ook langs den weg van openbaarheid van oorlogstoerusting wordt in het ontwerp gestreefd naar beperking daarvan. Volledige openbaarheid echter, hoezeer door het Volkenbondsverdrag voorgeschreven, ontmoet bij verscheidene staten tegenstand. Van Japansche zijde werd zoodanige openbaarheid in strijd verklaard met de eischen der verdediging en der nationale veiligheid. Engeland en de Vereenigde Staten putten zich uit om argumenten te vinden ter bestrijding van publiciteit betreffende voorbereidingen voor het gebruik van handelsvaartuigen als hulpkruisers.

Eigenaardig bij de voorbereiding der Ontwapeningsconferentie is, dat meestal politieke vraagstukken uitsluitend met technische argumenten worden besproken. Een ongewenschte methode van beperking wordt bestreden met het oog op de moge-